

Milan Rastislav Štefánik (1880–1919)

Pracovní list úroveň B

I. Slovenský vlastenec s duší básníka

Otec Pavel Štefánik, slovenský evanjelický farár a vlastenec, vštěpoval svému synu Milanu Rastislavovi od dětství lásku ke slovenským knihám, zvláště ke slovenské poezii. Mladý Milan si už od svých studentských let vedl zápisník. Do něho si psal básně vlastenecké, zamilované, děkovné i oslavné.

Zdroj: Obraz od ak. malíře Václava Tomana (1918).

Dostupné na: <http://www.lamahe.sk/stefanik>. [15. 12. 2014].

- **Dokument 1: Studentská báseň M. R. Štefánika z roku 1896**

Starý tatko **Arpád**¹ pozri² sa na nás,
Uvidíš na tejto zemi, ver', špás!
Hej, haj, také věci uzrieš Ty,
Aké ešte neviděli **Karpaty**
Namyslel si ten **Tvoj nadutý národ**,
Že on má právo **druhému** kopať hrob.
Hej, haj, **šablu** do ruky teraz,
Ukažme jím, že už **přišel na psa mráz**.

Zdroj: Bartúšek, J. – Boháč, J. (ed.). *Zápisníky M. R. Štefánika*. Praha: Památník osvobození, 1935, s. 4.

- *Z nadpisu zjisti, kdy byla báseň napsaná a kolik bylo tehdy Štefánikovi let.*

¹ První uherský kníže

² Podívej se

- Vypiš zeměpisný údaj ze čtvrtého verše. S pomocí dějepisného atlasu zjisti, na jakém území se básnická historka odehrává.
- Jaké dva národy proti sobě vystupují? Který je ten „nadutý“ a který ten „druhý“?
- Co znamená slovo „šablu“? Hledané slovo se podobá českému označení pro sečnou zbraň.
- Vysvětli svými slovy rčení: „přišel na psa mráz.“
- Jak mají podle mladého Štefánika reagovat Slováci na maďarskou porobu?

V říjnu roku 1898 přišel Štefánik do Prahy, aby zde studoval na vysokém technickém učení. Vstoupil do slovenského akademického kulturně-vzdělávacího spolku Detvan a podvkrát byl zvolen jeho předsedou (1901 a 1903). Spolek vyznával česko-slovenskou spolupráci a sympatizoval s profesorem T. G. Masarykem a jeho realistickou politikou postavenou na vědě – pravdě – morálce.

• Dokument 2: Štefánikova legitimace

Zdroj: Polívka, V. *Pamiatke Štefánikovej*. Lučenec: vlastním nákladem, 1929, s. 97.

- Z fotografie legitimace zjisti, jakého spolku byl Štefánik členem.
- Z kterého roku členská průkazka pochází? Kolik bylo v té době Štefánikovi let?
- Dokážeš na fotografii dokumentu najít Štefánikův podpis? Jakou v té době zastával funkci a o jakém jeho postavení ve spolku to svědčí?

- **Dokument 3: Popis Štefánika podle jeho přítele Mikuláše Trnavského z doby členství v Detvanu**

Možem Vám ho opísať takto: malý, nepatrný, útlý, neštovicami znešvarený človečik. (...) Oči jasnomodré, ústa nepekné, ale keď ste se s ním pustili do reči, byl tak milý; tie „rybie“ oči hovorily, jeho tvár sa zmenila v samý šarm a zabudli ste na všetky jeho nedostatky „krásy“. (...) Milan hral medzi nami [tj. ve spolku Detvan] hlavnú úlohu bez toho, že by si bol toto arogovaľ³. Bol pravý arbiter elegantiarum [posuzovateľ krásy a vkusu, pozn. autora]. Bol vždy jemný, zdvorilý a elegantný.

Zdroj: Bartůšek, J. Štefánik, kniha druhá: vzpomínky a jiné příspěvky. Praha: L. Mazáč, 1938, s. 83.

- **Dokument 4: Štefánik v roce 1905**

Zdroj: Polívka, V. *Pamiatke Štefánikovej*. Lučenec: vlastním nákladem, 1929, s. 102.

- *Jakou měl podle Trnavského Štefánik postavu a tvář kolem roku 1903, kdy oba vstupovali v Praze do spolku Detvan? Porovnej popis s fotografií z roku 1905.*
- *Čím naopak mladý Milan dokázal upoutat pozornost?*
- *Z čeho vyplývala jeho přirozená autorita a jaké měl vlastnosti?*

³ přisvojoval

II. Namísto stavebního inženýra dobrodružství astronomie

Roku 1900 se Štefánik rozhodl opustit pražské technické učení. Zatoužil totiž po studiu astronomie na Filosofické fakultě Karlo-Ferdinandovy univerzity⁴. Nebylo to pro něho lehké rozhodnutí; jeho otec stejně tak jako jeho profesor techniky jej od tohoto kroku odrazovali. Štefánik, duchem dobrodruh, si však šel za svým snem. Jako posluchač Filosofické fakulty Karlo-Ferdinandovy univerzity se účastnil také přednášek T. G. Masaryka a J. Vrchlického, k nimž získal důvěrný vztah.

- **Dokument 5: Štefánikova Žádost o stipendium a jeho životopis adresované České akademii císaře Fr. Josefa⁵**

Dovoluji si **ucházeti se o některé stipendium**, vybrané slavnou Akademií na rok 1906. Narodil jsem se na **Slovensku**, v Uhrách a tamtéž navštěvoval střední školy gymnaziální. Po zkoušce maturitní odebral jsem se do **Prahy** a byl zapsán jako řádný posluchač na České vysoké škole technické. Avšak technické vědy neodpovídaly mým tužbám, jež se od první mé mladosti nesly k **hvězdářství**. (...) proto přestoupil jsem na českou fakultu filosofickou a zde po 3 semestry věnoval se zcela odboru astronomickému. Pak odjel jsem do Zurichu a nechal se imatrikulovat na tamější universitě. Po půl roku opustil jsem Zurich, bych navštívil některé hvězdárny a knihovny v Itálii. Z **Itálie** dostal jsem se do **Ženevy**, (...) navštěvoval jsem hvězdárnu a v dílně astronoma Schaera cvičil se denně v broušení čoček. Po té navrátil jsem se do Prahy a r. **1904 dosáhnul hodnosti doktorské**. Brzo po promoci rozhodl jsem se pro Paříž a tam přízní osudu dostal jsem se na slavnou hvězdárnu Meudonskou. Zde slovný ředitel **Janssen** značně přispěl a přispívá k založení mé budoucnosti. Jeho přízní jsem vyslán spolu s astronomem Millochaum na **Mont Blanc za účelem vědeckým**; bral jsem účast na pozorování zatmění slunce ve **Španělsku** (...). Nyní obdržel jsem v Meudonu svou laboratoř astrofysikální (...). V Paříži dne 24. 1. 1906.

Zdroj: Bartůšek, J. – Boháč, J. (ed.). *Zápisníky M. R. Štefánika*. Praha: Památník osvobození, 1935, s. 54.

- *Štefánikův dopis Akademii zároveň obsahuje jeho vlastní profesní životopis do roku 1906. Sestav na jeho základě životopis v bodech: vypiš důležité informace (studia, získání titulu, zahraniční cesty, vědecká bádání).*

-	-
-	-
-	-

- *Kdy a kde byl dopis napsán?*
- *O co Štefánik žádá Českou akademii?*

⁴ Dnešní Karlovy univerzity

⁵ Ze Štefánikova deníku se dozvídáme, že jeho žádost byla doručena do Prahy po termínu, tj. v době, kdy stipendia byla už rozdělena. (In: Bartůšek, J. – Boháč, J. (ed.). *Zápisníky M. R. Štefánika*. Praha: Památník osvobození, 1935, s. 66.)

III. Vědec, vynálezce a světoběžník ve službách Francie

a) vědec a světoběžník

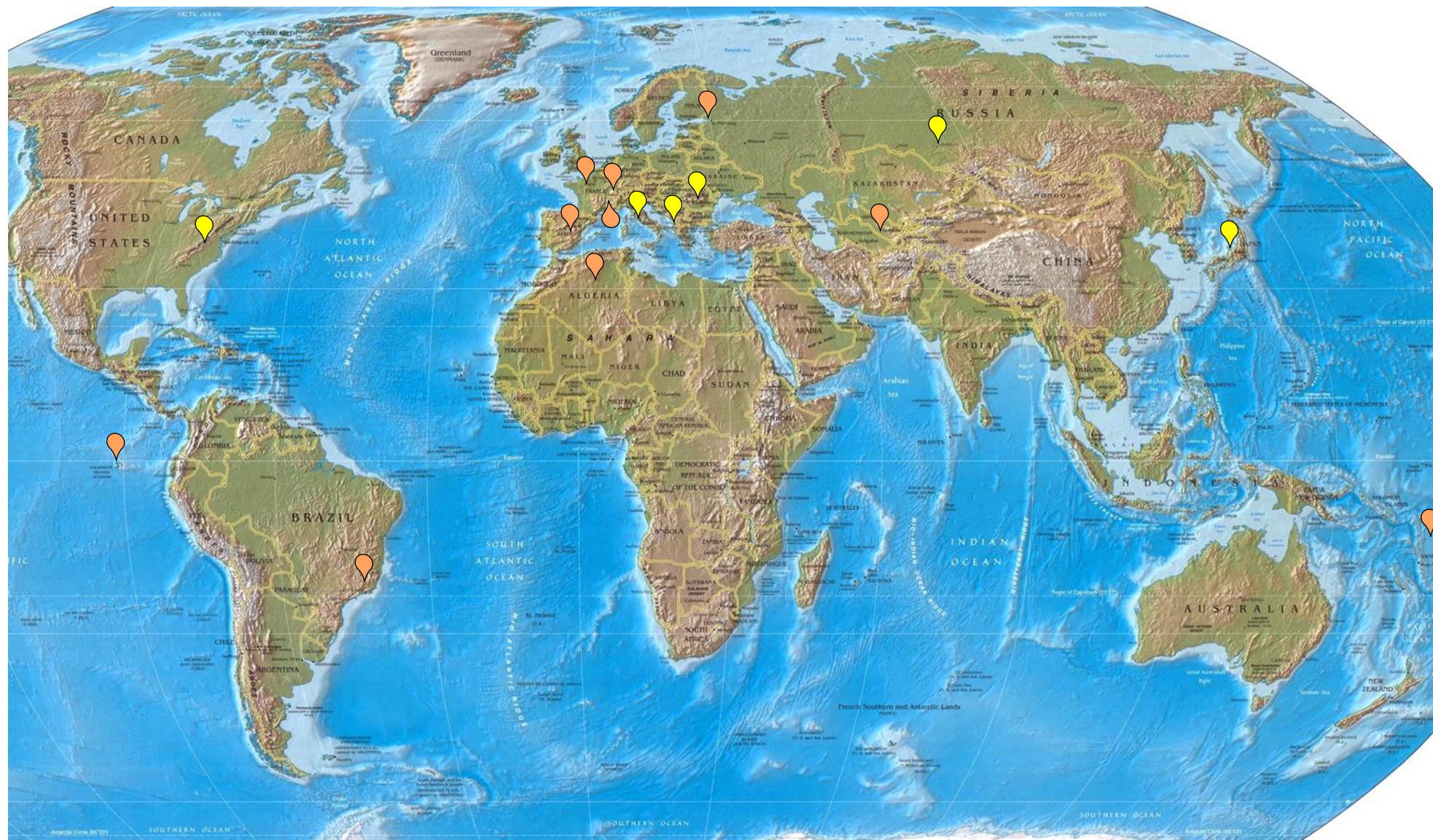
Štefánik díky svým studiím astronomie a pozdějším vědeckým úkolům procestoval svět: studijní pobyt ve švýcarském Curychu (1902), stáž v Paříži (1904–05), španělská Valencie (1905), výstupy spojené s pozorováním na Mont Blanc (1905–1906), Turkestán (dnešní Uzbekistán) – pozorování zatmění Slunce (1907), Petrohrad (1907), Alžírsko – astronomická pozorování (1909), Polynésie: Tahiti – pozorování komety (1910), Vavau – zatmění Slunce (1911), Brazílie blízko Rio de Janeiro (1912), Ekvádor (Galapágy) – budování francouzské telegrafické sítě (1913).

- Přiřaď správné místo ke konkrétnímu datu. Na mapě dokumentu 6 označ správně chronologicky oranžové bubliny čísly 1 až 10. Jako pomůcku ke kontrole použij zeměpisný atlas světa.*

1. 1902:	6. 1909:
2. 1904:	7. 1910:
3. 1905:	8. 1911:
4. 1905–06:	9. 1912:
5. 1907:	10. 1913:

- Na mapě světa spoj správně místa, kudy Štefánik postupně cestoval. Kolik různých kontinentů Štefánik navštívil?*
- Proč můžeme říci, že byl Štefánik „světoběžníkem“?*

- Dokument 6: Fyzická mapa světa (výběr)

Zdroj: www.mapaonline.cz. [15. 12. 2014].

b) vynálezce

V roce 1912 podnikl Štefánik druhou cestu na Tahiti (Francouzská Polynésie), kde chtěl vybudovat hvězdárnu a definitivně zakotvit. Francouzská vláda jej však vyslala (roku 1912 se stal Štefánik francouzským občanem) na vědecko-diplomatickou misi do Ekvádoru (1913). V srpnu 1914 byl jako francouzský občan mobilizován a stal se průkopníkem francouzské vojenské meteorologie.

- **Dokument 7: Velitel letky M. F. 54 kapitán Prat o Štefánikově meteorologii, léto 1915**

Generál Foch (...) přišel moji letku navštívit. Představil jsem mu poručíka Štefánika a ohlásil jsem, jaké **služby mi koná meteorologická stanice**, kterou u letky zřídil. Generál (...) prosil Štefánika, aby mu každý večer posílal svou meteorologickou zprávu (...). [Štefánikovy] předpovědi byly tak přesné, že se ho generál rozhodl **poslat do hlavního štábu, aby vrchnímu veliteli** [generálu Joffreovi] **navrhl organizaci meteorologické služby** na celé frontě.

Zdroj: John, M. Milan Rastislav Štefánik. Život a smrt národního hrdiny. Olomouc: Votobia, 2000, s 33.

- *V čem byla letka kapitána Prata výjimečná? Jakou měla novou technickou vymoženost? Díky komu?*
- *Kam byl Štefánik povolán generálem Fochem a za jakým účelem?*
- *Jaké vojenské služby se stal Štefánik zakladatelem?*
- *Zamysli se a vyjmenuj důvody, proč může být přesná předpověď počasí pro armádu důležitá. Jakou má souvislost meteorologická služba s leteckým operováním na bojišti?*

c) diplomat

V roce 1913 Štefánik odcestoval do Ekvádoru, kde měl z pověření francouzské vlády vybudovat telegrafní a meteorologickou stanici. Při své misi dokázal zvítězit nad německou konkurencí a úspěšně vzdorovat americkému vlivu v době, kdy se dokončoval panamský průplav ve střední Americe (projekt USA).

- **Dokument 8: Telegram francouzského velvyslance v Ekvádoru Francastela francouzské vládě, 12. 12. 1913**

Pan Štefánik byl právě pověřen ecuadorskou vládou, aby na její náklady (...) zřídil síť meteorologických stanic a síť stanic bezdrátové telegrafie na celém území Ecuadoru včetně ostrovů [viz např. Galapágy].

Dosáhl toho, že přednosty těchto dvou služeb budou Francouzi. Mohu jen uznat obratnost pana Štefánika, který dosáhl těchto úspěchů, aniž by vzbudil pozornost.

Zdroj: Bartůšek, J. – Boháč, J. (ed.). *Zápisníky M. R. Štefánika*. Praha: Památník osvobození, 1935, s. 289.

- *Jaké byly podle vyslance Francastela hlavní Štefánikovy úkoly v Ekvádoru? Štefánik prosazoval zájmy které země? Byla jeho činnost úspěšná?*

IV. Generál Štefánik za Československo

a) „Lev“ pařížských salónů

*Když v červenci 1914 vypukla první světová válka, rozhodlo se několik českých poslanců a jejich příznivců, že se pokusí vybojovat česko-slovenskou samostatnost a vymanit se tak z područí Rakouska-Uherska. V lednu 1916 přicestoval T. G. Masaryk⁶ do Paříže a připojil se ke Štefánikovi a Eduardu Benešovi⁷. Byl to Štefánik, kdo díky svým kontaktům zprostředkoval schůzku Masaryka s francouzským premiérem A. Briandem. Díky Štefánikovi se Francouzi dozvěděli v pařížském deníku *Matin (Ráno)* o Masarykových myšlenkách za nezávislost Čechů a Slováků. V únoru 1916 byla v Paříži vyhlášena Československá národní rada (ČSNR), která se stala vrcholným orgánem čs. zahraničního odboje a později prozatímní vládou Československa.*

- **Dokument 9: T. G. Masaryk u A. Brianda, předsedy francouzské vlády**

M. Masaryk a été reçu, le 3 février, par M. Briand, président du conseil et ministre des affaires étrangères. Il lui a exposé notre programme,

Pan Masaryk byl přijat 3. února panem Briandem, předsedou vlády a ministrem zahraničních věcí. Představil mu náš [tj. shodný s vydavatelem revue, proto „náš“] program.⁸

Zdroj: Echos et nouvelles. In: Denis, E. (ed.). *La Nation Tchèque*. 1. ročník. Vydáno 15. 2. 1916. 20/1916, s. 317.

⁶ Masaryk byl vedoucí osobností česko-slovenského odboje v zahraničí.

⁷ E. Beneš byl druhým mužem čs. odboje a úzký spolupracovník T. G. Masaryka (viz dále).

⁸ Autorský překlad

- **Dokument 10: O interview s Masarykem pro pařížský deník**

Une interview de M. Masaryk. — Le lendemain de la réception de M. Masaryk par M. Briand, le *Matin* a publié, dans son numéro du 4 février, un entretien d'un rédacteur du grand quotidien parisien avec celui qui « est l'âme de ce mouvement patriotique visant à rétablir un jour la souveraineté et l'indépendance des Pays Tchèques ».

Rozhovor s Masarykem – Nazítří po přijetí Masaryka panem Briandem otiskl *Matin* ve svém čísle ze 4. února rozhovor mezi redaktorem známého pařížského deníku a tím, kdo je „duší vlasteneckého hnutí za samostatnost Zemí českých“⁹.

Zdroj: Une interview de M. Masaryk. In: Denis, E. (ed.). *La Nation Tchèque*. 1. ročník. Vydáno 15. 2. 1916. 20/1916, s. 318.¹⁰

- Kdy se uskutečnila schůzka Masaryka s A. Briandem?
- Jakou měl Briand státnickou funkci?
- Pro jaký typ novin poskytnul Masaryk rozhovor? Proč myslíš, že tento čin pomohl československému odbojovému hnutí? Kdy k rozhovoru došlo?

Napiš svými slovy, co znamená věta: „duší vlasteneckého hnutí za samostatnost Zemí českých“. Jaká tedy byla Masarykova úloha?

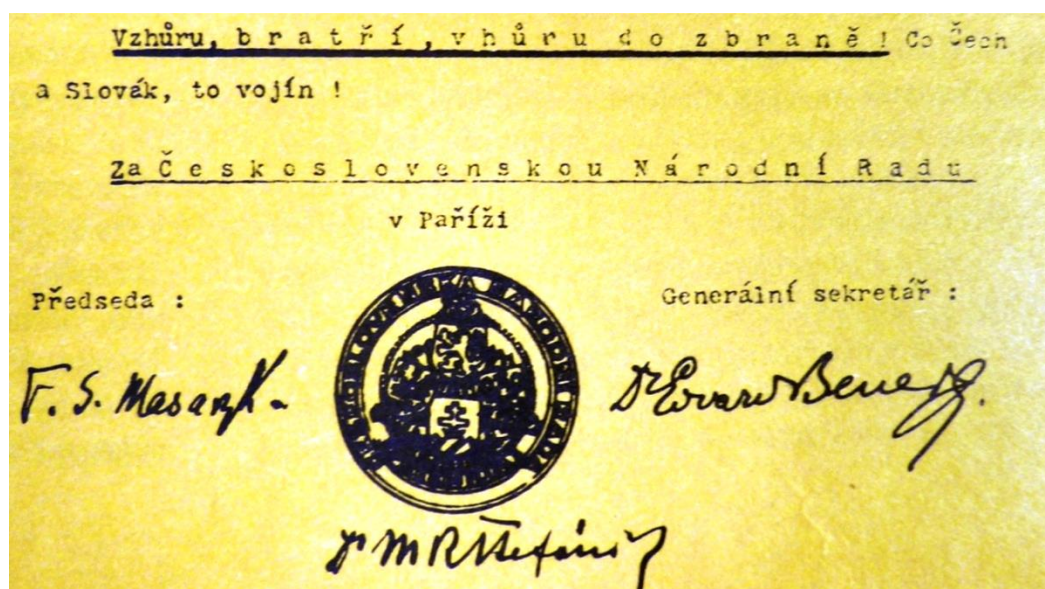
⁹ Autorský překlad

¹⁰ Autorský překlad

- Dokument 11: Vyhlášení Československé národní rady (ČSNR) v roce 1916¹¹

Le Conseil National Tchéco-slovaque. — Le Siège Central du Conseil National Tchéco-slovaque, qui dirige notre action politique dans les pays Alliés, se trouve à Paris, 18, Rue Bonaparte. La direction en est ainsi constituée: Président: M T. G. MASARYK, professeur de l'Université tchèque de Prague, président du groupe progressiste tchèque au Parlement de Vienne, lecteur à l'Université de Londres. — Vice-Président: M. Joseph DURICH, député du parti agrarien au Parlement de Vienne. — Secrétaire Général: M. Édouard BENEŠ, chargé de cours à l'Université tchèque de Prague.

Zdroj: Echos et nouvelles. In: Denis, E. (ed.). *La Nation Tchèque*. 2. ročník. Vydáno 1. 6. 1916, 3/1916, s. 46.

Zdroj: Juriček, J. M. R. Štefánik. *Životopisný náčrt*. 2. vydání. Bratislava: Mladé léta, 1990, s. 111.

- Porovnej oba dokumenty. Vypiš všechna uvedená jména a doplň ke každé osobě funkci, kterou v ČSNR zastávala (pozn. „víceprezident“ znamená místopředseda).

1. jméno...../funkce.....

2.

3.

¹¹ Je zajímavé, že redaktor E. Denis ve své revue z let 1916–17 vůbec nezmiňuje M. R. Štefánika. Zdá se, že mezi nimi nikdy nedošlo ke spolupráci, nejspíše kvůli odlišné politické orientaci každého z nich (Denis – socialista, Štefánik – obklopoval se aristokraty).

4.

- *Z francouzsky psaného dokumentu cituj adresu, kde měla rada sídlo. Na internetu vyhledej, jaké instituce se v současné době na této adrese nacházejí.*
- *V kterém roce byla ČSNR vyhlášena?*

b) „První“ mezi českými legionáři¹²

Poté, co díky Štefánikovi získala ČSNR podporu u francouzského premiéra a její činnost vešla ve známost v pařížském intelektuálním prostředí, odebral se Milan Rastislav v dubnu 1916 do Itálie, aby tam započal s utvářením československého vojska, tj. pozdějších legií. Postupně se podařilo zformovat československé legie bojující za samostatné Československo po boku těchto států Dohody: Rusko, Srbsko, Francie, Itálie. Lví podíl na vzniku těchto legií měl právě generál Štefánik.

- **Dokument 12: Text letáků, které Štefánik coby pilot shazoval nad italsko-rakouskými zákopy**

Češi! Slované! Drazí bratři!

Hodina Vašeho osvobození se blíží (...). Vaši političtí zástupci utvořili ve Francii, Anglii a Rusku i v Americe velikou **organizaci**, která usilovně pracuje na osvobození našeho národa (...). Právě nyní pracuje se na vybudování veliké české armády (...). Hoši naši drazí, pomozte nám i Vy! (...) ve Vašich rukou je dnes budoucnost našeho národa. **Nebojujte! Vzdávejte se Itálii**, která dnes také stojí na straně naší a která bojuje stejně o osvobození Čechoslováků, jako pro ně pracujeme v cizině my. Tím dokážete, že milujete svůj národ a nenávidíte německé a maďarské vrahy našeho lidu. Čekáme, bratři, od Vás rozhodný čin a Vy jej provedete stejně tak, jak jej provedli statisíce našich bratří na frontě srbské a ruské.

V Paříži, v červnu 1916. Za Československý zahraniční výbor: Dr. E. Beneš, Dr. M. Štefánik

Zdroj: John, M. Milan Rastislav Štefánik. *Život a smrt národního hrdiny*. Olomouc: Votobia, 2000, s. 114.

- *Komu byly letáky shazované Štefánikem určeny? Kde se tito vojáci nacházeli?*
- *Připomeň si, v jaké armádě kterého státu byli rodilí Češi a Slováci nuceni bojovat.*
- *O jaké události jsou čeští a slovenští vojáci informováni? Kterou organizaci má v textu Štefánik na mysli (viz předchozí dokument)? K jakému činu jsou vybízeni a jak mohou pomoci?*

¹² Pro podrobnější vhled do problematiky čs. legií viz:

<http://csbh.cz/sites/default/files/Csl%20legie%2019414%20-%201920%20historicky%20uvod.pdf>

- Kdo je autorem textu a kdy a kde byl text vydán?

V prvních měsících roku 1918 vznikla čs. armáda, která byla potvrzena smlouvou mezi ČSNR a francouzskou a italskou vládou. Především díky zásluze Štefánika bylo dohodnuto, že nově vzniklá armáda bude samostatný vojenský sbor podřízený přímo ČSNR.

- **Dokument 13: Dohoda s francouzskou (únor 1918) a italskou (duben 1918) vládou o zřízení samostatné Československé armády**

*Čechoslováci, oraganizovaní v **samostatnú armádu a uznávající po stránke vojenskej autoritu hlavného velenia francúzskeho**, budú pod vlastnú zástavou **bojovat proti ústredným mocnostiam**¹³.*

Zdroj: Juríček, J. M. R. Štefánik. Životopisný náčrt. 2. vydání. Bratislava: Mladé léta, 1990, s. 129.

*Smlouva byla podepsána z **italské strany ministerským předsedou Orlandem**, za **ČSNR Štefánikem** (...). Královská italská vláda uznává existenci **jednotného a samosprávného čs. vojska**, podřízeného v národním, politickém a právním ohledu autoritě **Národní rady zemí československých**.*

Zdroj: Bednařík, F. V boj! Kronika čs. legie v Itálii 1915–1918. Praha: Památník odboje, 1927, s. 532.

- Kdo reprezentoval ČSNR při podpisu smlouvy v Itálii?
- Komu bylo čs. vojsko podřízeno?
- Jakou nejvyšší vojenskou autoritu uznávala čs. armáda? Proti komu měla bojovat?
- Pomocí dějepisného atlasu zjisti, které státy bojovaly v táboře Ústředních mocností a které proti nim. Pod jakým označení tito vystupovali?

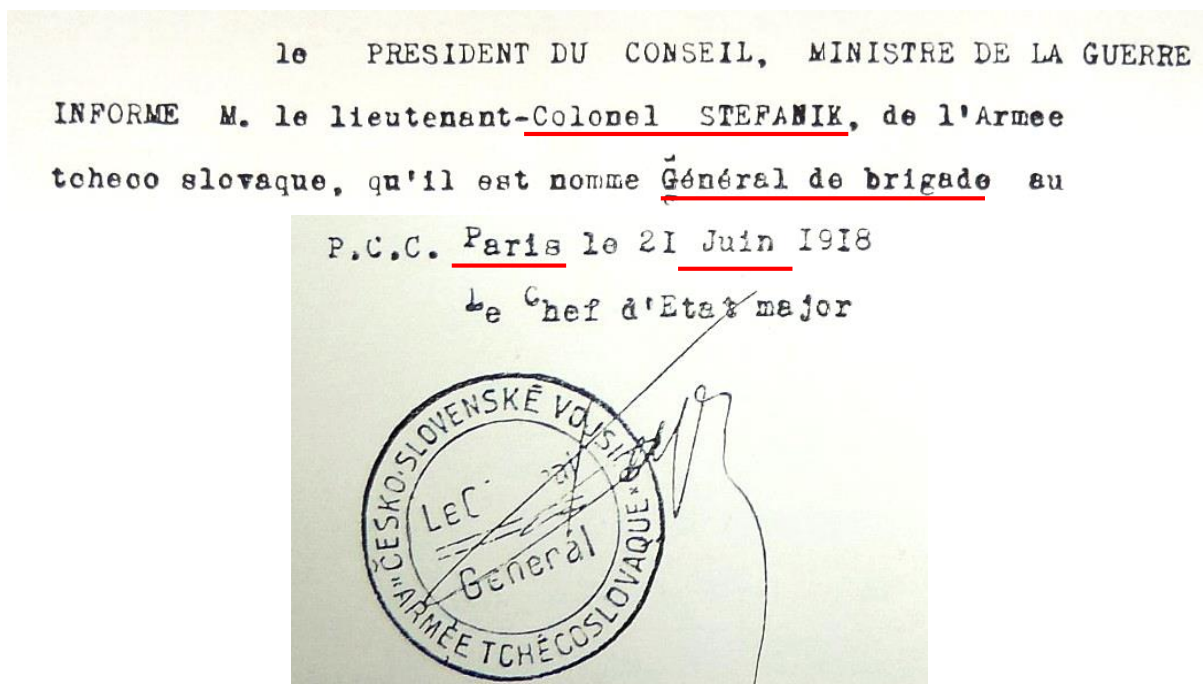
V rámci své vojenské mise procestoval Štefánik řadu evropských i světových zemí. K jeho posledním válečným úkolům patřila návštěva čs. legií na Sibiři. Podařilo se mu na místě obnovit autoritu ČSNR, když se vypořádal s bolševickými rozvraceči. Bojovou morálku ve všem opuštěném vojsku však již nedokázal znovu vzbudit. Štefánikovi vdčíme za to, že se Spojenci konečně rozhodli v zimě 1919 čs. vojsko ze Sibiře evakuovat přes Vladivostok, Tokio a USA až do Československa.

- Na základě medailonu osobnosti zjisti, které země Štefánik navštívil v rámci svých vojenských misí za účelem mobilizování Čechů a Slováků. V dokumentu 6 naznač cestování našeho hrdiny

¹³ Ústřední mocnosti označují vojenské uskupení v čele s Německem a Rakouskem-Uherskem.

tak, že správně spojíš na mapě žlutě vyznačená místa. Šipkou naznač směr cesty. Jako pomůcku použij zeměpisný atlas světa.

- **Dokument 14: Dokument o povýšení plukovníka Štefánika, 21. června 1918**

Zdroj: Bartůšek, J. Štefánik, kniha druhá: vzpomínky a jiné příspěvky. Praha: L. Mazáč, 1938, s. 177.

- *Kdo má být podle dokumentu povýšen z hodnosti lieutenant-colonel (podplukovník)?*
- *Jaká hodnost byla Štefánikovi udělena na základě dokumentu a kdy?*
- *Poznáš, v jakém jazyce je dokument napsán? Kde byl vydán?*

V. Tragická smrt a její důsledky

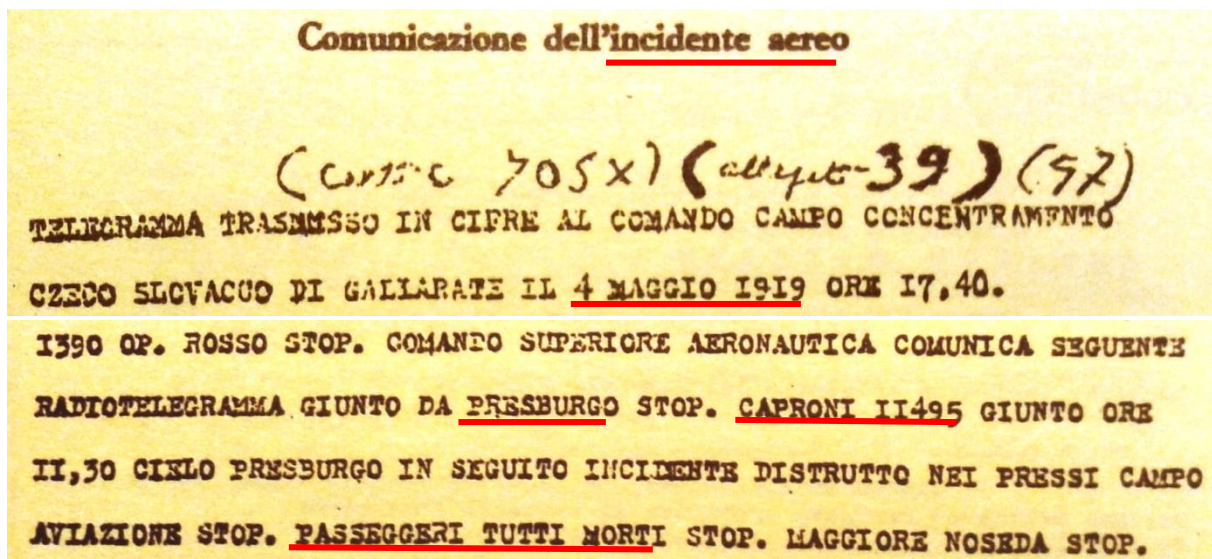
Štefánik byl po všech svých válečných misích zcela vyčerpaný, jeho zdraví bylo trvale podlomené. I přesto si generál Štefánik vymínil, že na Slovensko dorazí bombardovacím letounem, který bude sám pilotovat. Nabídku, aby ho do rodné vlasti dopravil z Itálie pohodlný nemocniční vlak se salonním vozem, odmítl. Tříčlenná posádka italského letounu Caproni nabrala kurz Vídeň–Bratislava. Avšak při přistání těsně nad letištěm letoun selhal a narazil prudce do země. Všichni členové posádky (dva piloti a jeden pozorovatel) byli na místě mrtví. Oficiální verze příčiny neštěstí je porucha na letadle, kvůli které se přistávací manévř nezdařil. Touto tragédií skončila kapitola Štefánika, který se už nemohl dále podílet na utváření právě vzniklého Československa.

- **Dokument 15: Štefánikův způsob návratu do vlasti**

Se rozhodl pro návrat (...) italským bombardovacím letounem. Zvolil ho už v Paříži, podle svých vlastních slov proto, aby se nikde nedotkl půdy nenáviděného Rakousko-Uherska (...). Bryskně odmítl návrh náčelníka čs. vojenské mise v Itálii kpt. J. Šeby, aby odcestoval do vlasti (...) sanitním vlakem s připojeným salonním vozem a dobře vybavenou ošetrovnou.

Zdroj: John, M. Milan Rastislav Štefánik. *Život a smrt národního hrdiny*. Olomouc: Votobia, 2000, s. 68.

- *Jaký způsob dopravy zvolil Štefánik k návratu do vlasti a proč?*
- *Proč myslíš, že odmítl návrh kpt. J. Šeby? O jakých Štefánikových vlastnostech to vypovídá? Jaký byl?*
- **Dokument 16: Telegram o havárii M. R. Štefánika v italském jazyce pro velitelství čs. legií v Itálii¹⁴**

Zdroj: John, M. Milan Rastislav Štefánik. *Život a smrt národního hrdiny*. Olomouc: Votobia, 2000, s. 134.

- *O jaký typ dokumentu se jedná? V jakém je jazyce?*
- *Tvým úkolem je nyní rozšifrovat důležité údaje v telegramu. O čem má zpráva informovat (viz nadpis)? Kdy se tragédie stala a poblíž kterého města? O jaký typ letounu se jednalo? Co se stalo s posádkou? (Jako pomůcku použij italsko-český slovník nebo překladač na www.google.cz či www.slovník.seznam.cz.)*

¹⁴ Označení „Presburgo“ znamená Bratislava.

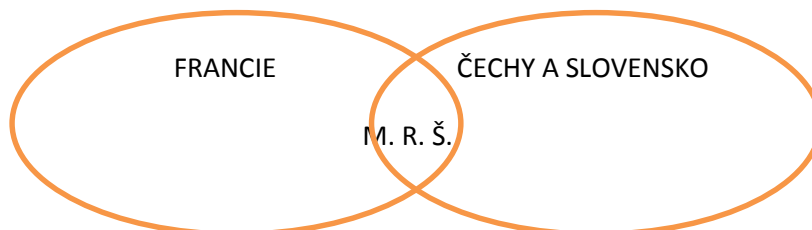
- **Dokument 17: Pamětní deska na domě č. p. 6, rue Leclerc, Paříž**

Zdroj: http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Plaque_Milan_Stefanik_rue_Leclerc.JPG [15. 12. 2014].

- *Která osobnost žila v Paříži v domě č. p. 6, rue Leclerc? V které době?*
- *Jak je Štefánik na pamětní desce charakterizován? Cituj z dokumentu:,,,*

VI. Shrnutí

- *Jak bys interpretoval diagram? Co znázorňuje zkratka M. R. Š. a proč myslíš, že je uprostřed?*
- *Do obou množin správně doplň prvky:*

Generál Foch, T. G. Masaryk, observatoř v Paříži, A. Briand, Detvan, ČSNR, mise v Ekvádoru

- *Štefánika považujeme za Francouze, protože...*
- *Byl hrdým Slovákem, oddaným Masarykovým žákem a bojovníkem za československou samostatnost, když...*

- **Dokument 18: Moderní hrdina podle Claire Boas de Jouvenel¹⁵**

Vedecký génius, diplomatický génius, povznesená a šlachetná mysl, národovectvo¹⁶, oddané službám humanity; je možné [lepší] vyjadrenie moderného hrdinstva? (...) Umelec spôsobom koncepcie a vyjadrovaním sa. Kolká prostota, spojená s citom pre najdokonalejšiu eleganciu, keď šlo o to, reprezentovať nejakú ideu alebo všeobecné záujmy.

Zdroj: Osuský, Š. – Pavlu, B. *Štefánik, kniha prvá: spomienky a postrehy*. Praha: L. Mazáč, 1938, s. 50.

- *Shrň svými slovy, jak paní de Jouvenel charakterizovala Štefánika coby „moderního hrdinu“ z počátku 20. století.*
- *Jak bys sis představoval ty osobně hrdinu 21. století? Jaké by měl mít vlastnosti a za jaké (novodobé) ideály by měl bojovat? Napiš charakteristiku nebo úvahu.*

Milan Rastislav Štefánik (1880–1919)

© Spolek ČSBH. Licence CC BY-NC-ND <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/> Projekt byl podpořen Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy v rámci dotačního Programu na podporu vzdělávání v jazycích národnostních menšin a multikulturní výchovy v roce 2014.

¹⁵ Claire Boas de Jouvenel byla vlivná Pařížanka, která Štefánikovi pomáhala ve věci čs. odboje tím, že mu zprostředkovávala schůzky s francouzskou politickou a kulturní reprezentací.

¹⁶ vlastenectví